

Zaterdag 29 mei 1915 – ochtendeditie

Belgisch Rode Kruis.

Men schrijft ons:

Het comité van het Belgische Rode Kruis in Nederland heeft tot het inrichten van een inlichtingendienst besloten. Alle inlichtingen betreffende Belgische militairen te velde, zullen verkregen kunnen worden door bemiddeling van het algemeen secretariaat van het comité der Belgische ambulancen, J. P. Coenstraat 32, Den Haag, dat zich voor de families der Belgische soldaten beschikbaar stelt.

Het comité heeft talrijke brieven ontvangen, waaruit blijkt, hoe het Belgische Rode Kruis vreugde en geluk gebracht heeft aan ouders, die sedert maanden in angst verkeerden.

Uit Luik. De mijnwerkersstaking.

Maandag, 17 mei, namen, zoals we lieten voorzien, de mijnbestuurders het besluit in Nederland brood te kopen, om de arbeiders, voor elke dag werk, een toeslag van 300 gram brood te bezorgen, onder bedingung dat de arbeid zou worden hervat.

De vergadering van de bestuurders met de Duitse overheid, vastgesteld op dinsdag 18 mei, werd verschoven naar woensdag.

De staking trof verleden dinsdag de putten Charbonnages des Français, Fany en Bon-Buveur. Stakers van andere putten woelden er alles lam.

Woensdag 19 mei zakten benden jonge stakers af naar de putten Charbonnages des Bonniers, Horloz en Braconnier. Onmiddellijk lag alles stil. Op de Braconnier waren de arbeiders reeds naar beneden. De bestuurder werd verplicht zijn werkvolk te laten ophalen.

De politie aarzelt om tussenbeide te komen. Ze is ongewapend, onmachtig, staat weerloos aan allerhande aanvallen bloot. Bij verschillende mijnen, waar agenten wel wat deden, werden ze mishandeld door hen, die beweerden opdracht te hebben om alles te doen stilhouden.

Wat we verlopen week zegden: Het volk is de arbeiders helemaal niet vijandig, - wordt nog steeds bevestigd. Elkeen lijdt immers in deze dagen en deelt hetzelfde lot. Dit neemt niet weg dat hier en daar wel burgerluidjes worden gevonden, die in troebel water vissen. Heel de schuld van de beweging wrijven ze de socialisten aan. Dezen hebben toch, volgens hen, de klassenstrijd gepredikt en de arbeiders opgehitst tegen de burgerij, de meesters, het gezag, en bonden gevormd, om weerstand te bieden voor het inrichten van stakingen.

Vele handelaars zijn angstig. Ze vrezen erge wanordelijkheden. Bakkers hebben gesloten. Ze vrezen plunderingen. Anderen weigeren nog te bakken. Ook deze huizen zijn dicht. Vrouwen zien men van straat tot straat gaan om brood te vinden, om levensmiddelen te kopen.

Te Jemeppe-sur-Meuse, Flémalle-Grande en Seraing brak ook de staking in de kolenmijnen uit. In de metaalwerkhuizen van Ougrée-Maribaie en Cockerill werden de arbeiders door jonge stakers verhinderd hun arbeid voort te zetten. Daar, waar men arbeidde, drongen de betogers binnen, dwongen de bestuurders al het volk boven te halen en de bovenarbeiders onmiddellijk heen te zenden. Daar er geen politie opdaagt, zijn de stakers volkomen meester.

Donderdag 20 mei is aan de mijnen Batterie, Gérard-Clouse en Banneux gestaakt. Donderdag in de stad, vrijdag in de buurtgemeenten heeft het comité van de socialistische en

onafhankelijke vakbonden een aanplakbiljet laten aanslaan. Men vertrouwde dat het goede indruk zou maken, wat reeds is bevestigd.

Dit jong stakersvolkje, onbezonnen, ontoerekenbaar, maakt gebruik van de tegenwoordige omstandigheden om, door alles overhoop te zetten, de meest afkeurenswaardige domheden te begaan en een hoogst gevaarlijke toestand te verwekken.

In de middag van donderdag trok een bende werklozen door de gemeente Ougrée, rechter Maasoever. Zij begaf zich onmiddellijk naar de schachten der hoogovens van Ougrée-Marihaye, een onderneming voor allerlei soort ijzerwerken, in de onmiddellijke buurt van Cockerill, en wel zo belangrijk. Na een onderhoud met de bestuurders dwongen zij de schachtarbeiders het werk onmiddellijk te staken. 's Avonds werd een filiaal van de handelsfirma Delhayse, in koloniale waren, tot de kelders toe geplunderd. Enkele aanhoudingen werden gedaan. Wijze bakkers waren voorzichtig genoeg, teneinde plundering te vermijden, hun voorraad tegen gewone prijs af te staan.

Vrijdag 21 mei bestormden de stakers de wijk Sclessin. Onmiddellijk lagen de werkhuizen La Meuse en de schachten du Grand Bac, Perren en Val-Benoit stil. Thans is aller er kalm. Samenscholingen van arbeiders bespreken de toestand op elke straathoek. De algemene eis blijft: vermindering van de prijs der levensmiddelen, verhoging van loon.

De arbeiders maken zich boos over de uitstalling in vele straten van onze industriegemeenten, doch bijzonder te Luik, van allerhande fijn gebak, vla, taart, koek en snoepgoed. Ze begrijpen niet dat zo iets mogelijk is en kan gekocht worden, wanneer zij hun brood te duur moeten kopen, te weinig krijgen en te lang, te hard om te gering loon moeten arbeiden.

De toestand nochtans schijnt eerder over te gaan tot een tijdperk van stijgende kalmte.

Het bovenvermelde aanplakbiljet vertalen we vrij als volgt:

“Oproep tot de arbeidende klasse en tot de bevolking over het algemeen.

Naar aanleiding van betreurenswaardige gebeurtenissen, werd de arbeid in verschillende instellingen van onze streek onderbroken.

Al de arbeiders betreuren diep de thans drukkende, niet geregelde (désordonnées) stakingen. Zij verzoeken de provinciale gemeentelijk, patronale, handels- en bijzondere overheden te onderzoeken en onverwijld te willen invoeren, door alle middelen in hun bereik, de prijsverminderingen van levensmiddelen, bijzonder van brood, aardappelen, spek en alles wat hoogst nodig is tot voeding van de arbeidende klasse.

De bazen hebben reeds de verplichting op zich genomen al het mogelijke te doen om, tegen inkoopprijs, 300 gram brood per werkdag meer te verschaffen aan hun arbeiders. Zij hopen binnenkort hierin te slagen.

We zouden mogelijk kunnen hopen, dat zij, zo de toestand wilde beteren, deze ook met het oog op het loon en de arbeidsduur zouden willen onderzoeken.

Anderzijds zijn de afgevaardigden van de arbeidersverenigingen in betrekking met de overheid, tot het vaststellen van een algemene prijs voor het meel, dat desnoods zou kunnen worden opgeëist.

De afgevaardigden doen een beroep op de kalmte, de rede en het gezond verstand van de arbeiders en op hun liefde voor het land,

opdat ze zouden nadenken over de ongelukkige en betreurenswaardige toestand, die voor hen en allen zou kunnen voortspruiten uit deze onlusten en zij opnieuw de weg naar de arbeid zouden opgaan.

Zij bezweren arbeiders, bazen en iedereen alles in het werk te stellen, opdat geschillen en ongelukken zouden worden vermeden.

Vertrouwend op het gezond verstand van allen, die ongelukken en rampen betreuren, hopen wij, dat in deze moeilijke ogenblikken allen tot wie wij ons richten, wel de opofferingen zullen willen doen voor een zo hoog menselijk doel.

Luik, 19 mei 1915.

(was getekend) Het comité van de socialistische en onafhankelijk verenigingen van het arrondissement Luik”.

Zaterdag 29 mei 1915 – avondeditie

Belgische vluchtelingen.

Het bureau van de regeringscommissaris voor Noord-Brabant en Zeeland, jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck, die belast is met de behartiging van de belangen der Belgische vluchtelingen in genoemde provincies, wordt met 1 juni verplaatst naar het vluchtoord te Uden.

Bij het bureau voor Belgische vluchtelingen te Haarlem is van de regering bericht ontvangen, dat het werk tot nu tot door het Rockefellerfonds verricht, op 1 juni door de regering wordt overgenomen.

De heer Kellenaers te Leiden heeft 1250 F, de opbrengst van een eerste inschrijvingslijst, afgedragen aan de heer W. van Rijckevorsel, vice-consul der Nederlanden te Dinant. Deze denkt de gelden als volgt te besteden: In de eerste plaats zullen bedden worden gegeven aan ouden van dagen en zieken, evenals aan huismoeders, die tot nu toe op wat stro en een harde stenen vloer sliepen. Mocht er meer gedaan kunnen worden, dan komen tafels en stoelen aan de beurt, en tussentijds wordt in dringende gevallen door verstrekking van levensmiddelen of betaling van medicijnen geholpen.

Het Belgische gezantschap deelt het volgende mede:

Door een rondschrijven van 20 maart, heeft de Duitse commissaris-generaal bij de Belgische banken onder dreiging met straf aan het merendeel der verzekeringmaatschappijen verboden om enige nieuwe verzekering af te sluiten, en om contracten die beëindigd zijn te hernieuwen, terwijl hij zelfs zover gaat, de contracten die door stilzwijgende voortzetting zijn hernieuwd, nietig te verklaren.

Deze maatregel is genomen met algehele schending van de tekst en de geest van art. 43 van de vierde Haagse Conventie, welke bepaling de macht van de bezetter aldus omschrijft:

“Waar de macht van het wettig gezag feitelijk is overgegaan in handen van de bezetter, zal deze alle maatregelen nemen welke in zijn macht staan om zoveel mogelijk de openbare orde en het publieke leven te verzekeren, met eerbiediging, behoudens besliste verhindering daarin, van de wetten welke in het land van kracht zijn.”

Volgens dit artikel is de macht van de bezetter een zuiver feitelijke en is er een beslist beletsel nodig om de bezettende staat de bevoegdheid te verlenen om de geldende wetten te schorsen of te vervangen.

Dientengevolge is het de bezetter niet geoorloofd, binnen de grenzen van dit voorschrift, om de nationale wetgeving af te schaffen of te wijzigen, met name art. 1134 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk wettig gesloten overeenkomsten tussen hen, die ze hebben afgesloten, als wet gelden.

Bovendien is de beschikking van de commissaris-generaal, die de particuliere rechten der maatschappijen en der verzekerden aantast, in strijd met art. 46 der boven aangehaalde Conventie, waarin de eerbiediging van het particuliere eigendom wordt uitgesproken.

De Koninklijke regering ziet zich verplicht een krachtig protest te doen horen tegen dit nieuwe, krasse geval van machtsmisbruik.

In geval de bezettende overheid een maatregel van wetgevende aard mocht goedkeuren welke genomen is door een administratief organisme, waarvan de macht zich schijnt te beperken tot een taak van toezicht kan de wettige regering zulks niet aanvaarden. Onder voorbehoud van het recht der Belgische rechtbanken die in laatste instantie zullen hebben uitspraak te doen, zal de wettige regering de gevolgen daarvan na de bevrijding van het grondgebied niet erkennen.